

Annettu Helsingissä 24 päivänä elokuuta 1990

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan rikoslain 38 luvun 1 ja 2§, 3§:n 2 momentti, 4-7 ja 10-16§, 42 luvun 3§ sekä 44 luvun 26 ja 27§,

sellaisina kuin niistä ovat 38 luvun 1 ja 11§ 30 päivänä kesäkuuta 1972 annetussa laissa (498/72), 3§:n 2 momentti 29 päivänä syyskuuta 1978 annetussa laissa (736/78), 5§ muutettuna 31 päivänä tammikuuta 1930 ja 24 päivänä elokuuta 1984 annetuilla laeilla (40/30 ja 642/84), 6§ muutettuna 3 päivänä joulukuuta 1937 ja 8 päivänä toukokuuta 1964 annetuilla laeilla (397/37 ja 223/64), 6 a§ viimeksi mainitussa 8 päivänä toukokuuta 1964 annetussa laissa, 7§ 14 päivänä heinäkuuta 1932 annetussa laissa (245/32), 10§ 22 päivänä toukokuuta 1931 annetussa laissa (184/31), 12-15§ 29 päivänä huhtikuuta 1926 annetussa laissa (115/26) ja 16§ 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetussa laissa (461/68),

muutetaan 1 luvun 3§:n 2 momentin 5 kohta, 2 luvun 2§:n 2 momentti, 16 luvun 19§:n 1 momentti, 28-33 ja 35-37 luku, 38 luvun otsikko ja 9§ sekä 39 luku,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 3§:n 2 momentin 5 kohta 20 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (987/74), 2 luvun 2§:n 2 momentti 19 päivänä heinäkuuta 1974 annetussa laissa (613/74), 16 luvun 19§:n 1 momentti 14 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (46/83), 28, 29, 31-33, 35-37 ja 39 luku niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen ja 38 luvun 9§ muutettuna mainituilla 8 päivänä toukokuuta 1964 ja 30 päivänä kesäkuuta 1972 annetuilla laeilla, sekä

lisätään lain 8 luvun 6§:ään, sellaisena kuin se on 16 päivänä helmikuuta 1973 annetussa laissa (138/73), uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, ja 16 lukuun 25 päivänä maaliskuuta 1983 annetulla lailla (321/83) kumotun 21§:n sijaan uusi 21§ sekä lakiin uusi 46 luku seuraavasti:

1 luku

Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta

3§

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa on säädetty, voidaan ulkomaalainen tuomita Suomen lain mukaan silloinkin, kun hänen tekemänsä rikos ei ole tekopaikan lain mukaan rangaistava, jos rikos on:

5) rahanväärennysrikos, rahanväärennyksen valmistelu tai väärän rahan käyttö.

2 luku

Rangaistuksista

2§

Kolmea kuukautta lyhyempi vankeusrangaistus tuomitaan täysin päivin. Muu määräaikainen vankeusrangaistus tuomitaan täysin kuukausin tai vuosin, täysin kuukausin ja päivin taikka täysin vuosin ja kuukausin sekä, rangaistuksia yhdistettäessä, täysin vuosin, kuukausin ja päivin.

8 luku

Vanhentumisesta

6§

Jos rikos, joka aikaisemman lain mukaan oli virallisen syytteen alainen, on uuden lain mukaan muuttunut sellaiseksi kuin 1 momentissa tarkoitetaan, tässä pykälässä säädetty aika lasketaan aikaisintaan siitä päivästä, jolloin uusi laki tuli voimaan.

16 luku

Rikoksista julkista viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan

19§

Joka tietää valtiopetoksen, maanpetoksen, murhan, tapon, törkeän pahoinpitelyn, ryöstön tai törkeän ryöstön, 25 luvun 1 tai 9 a§:ssä mainitun rikoksen taikka rahanväärennyksen, törkeän rahanväärennyksen taikka 34 luvussa mainitun toisen hengelle tai terveydelle vaarallisen rikoksen olevan hankkeilla eikä ajoissa, kun rikos vielä olisi estettävissä, anna siitä tietoa viranomaiselle tai sille, jota vaara uhkaa, on tuomittava, jos rikos tai rangaistava yritys tapahtuu, *törkeän rikoksen ilmoittamatta jättämisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

21§

Joka

1) aiheuttaakseen oikeudellisesti merkityksellisen virheen viranomaisen pitämään yleiseen rekisteriin antaa rekisteriä pitävälle viranomaiselle väärän tiedon tai

2) hankkiakseen itselleen tai toiselle hyötyä taikka toista vahingoittaakseen käyttää hyväkseen virhettä, joka on aiheutettu 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla,

on tuomittava *rekisterimerkintärikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi vuodeksi.

28 luku

Varkaudesta, kavalluksesta ja luvattomasta käytöstä

1§

Varkaus

Joka anastaa toisen hallusta irtainta omaisuutta, on tuomittava *varkaudesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi kuudeksi kuukaudeksi.

Yritys on rangaistava.

2§

Törkeä varkaus

Jos varkaudessa

- 1) anastamisen kohteena on erittäin arvokas omaisuus,
- 2) anastamisella aiheutetaan rikoksen uhrille tämän olot huomioon ottaen erityisen tuntuva vahinkoa,
- 3) rikoksentekijä käyttää hyväkseen rikoksen uhrin avutonta tai hädänalaista tilaa,
- 4) rikoksentekijä tai osallinen varustautuu teon toteuttamista varten ampuma-aseella, räjähdysaineella taikka muulla näiden kaltaisella vaarallisella välineellä tai
- 5) rikoksentekijä murtautuu asuttuun asuntoon

ja varkaus on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä varkaudesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

3§

Näpistys

Jos varkaus, huomioon ottaen anastetun omaisuuden arvo tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava *näpistyksestä* sakkoon.

Yritys on rangaistava.

4§

Kavallus

Joka anastaa hallussaan olevia varoja tai muuta irtainta omaisuutta, on tuomittava *kavalluksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi kuudeksi kuukaudeksi.

Kavalluksesta tuomitaan myös se, joka anastaa löytämiään tai erehdyksen kautta haltuunsa saamiaan varoja tai muuta irtainta omaisuutta.

Kavalluksesta tuomitaan niin ikään se, joka saatuaan toimeksiannon perusteella tai muulla sellaisella tavalla haltuunsa varoja, joiden arvo hänen on tilitettävä toiselle, oikeudettomasti käyttämällä sanottuja tai niiden tilalle tulleita varoja taikka muulla sellaisella tavalla aiheuttaa tilitysvelvollisuuden täyttämättä jäämisen joko sovittuna tai muuten edellytettynä aikana.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun anastamisen yritys on rangaistava.

5§

Törkeä kavallus

Jos kavalluksessa

- 1) kohteena on erittäin arvokas omaisuus tai suuri määrä varoja,

2) aiheutetaan rikoksen uhrille tämän olot huomioon ottaen erityisen tuntuva vahinkoa tai

3) rikosentekijä käyttää hyväkseen erityisen vastuullista asemaansa

ja kavallus on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikosentekijä on tuomittava *törkeästä kavalluksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Yritykseen on vastaavasti sovellettava, mitä 4§:ssä on yrityksestä säädetty.

6§

Lievä kavallus

Jos kavallus, huomioon ottaen anastetun omaisuuden arvo, oikeudettomasti käytettyjen varojen määrä tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikosentekijä on tuomittava *lievästä kavalluksesta* sakkoon.

7§

Luvatton käyttö

Joka luvattomasti käyttää toisen irtainta omaisuutta taikka kiinteää konetta tai laitetta, on tuomittava *luvattomasta käytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

8§

Törkeä luvatton käyttö

Jos luvattomassa käytössä

1) tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä tai

2) aiheutetaan rikoksen uhrille tämän olot huomioon ottaen erityisen tuntuva vahinkoa tai haittaa

ja luvatton käyttö on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikosentekijä on tuomittava *törkeästä luvattomasta käytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

9§

Lievä luvatton käyttö

Jos luvatton käyttö, huomioon ottaen se, että rikos ei ole omiaan aiheuttamaan merkittävää vahinkoa tai haittaa, tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikosentekijä on tuomittava *lievästä luvattomasta käytöstä* sakkoon.

10§

Luvatton pyynti

Joka luvattomasti metsästä toisen metsästysalueella tai kalastaa tai muuten pyytää toisen kalavedessä taikka ylittää lakiin, lupaan, sopimukseen tai päätökseen perustuvan metsästys- tai kalastusoikeutensa, on tuomittava *luvattomasta pyynnistä* sakkoon.

11§

Hallinnan loukkaus

Joka luvattomasti

- 1) ottaa haltuunsa, siirtää tai piilottaa toisen hallinnassa olevaa irtainta omaisuutta,
 - 2) käyttää toisen pihamaata kulkutienään taikka toisen hallinnassa olevaa maata rakentamalla, kaivamalla tai muulla sen kaltaisella tavalla tai
 - 3) ottaa haltuunsa toisen hallinnassa olevaa maata taikka rakennuksen tai sen osan,
- on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *hallinnan loukkauksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Hallinnan loukkauksena ei kuitenkaan pidetä tekoa, josta on aiheutunut ainoastaan vähäinen haitta.

12§

Vakuusoikeuden loukkaus

Joka loukkaa toisen pantti- tai pidätysoikeutta

- 1) hävittämällä, vahingoittamalla, ottamalla haltuunsa tai käyttämällä omaisuuttaan tai
- 2) luovuttamalla omaisuuttaan tai muulla tavalla määräämällä siitä,

on tuomittava *vakuusoikeuden loukkauksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Vakuusoikeuden loukkauksesta tuomitaan myös se, joka rikoksen kohteena olevan omaisuuden omistajan puolesta tekee 1 momentissa tarkoitetun rikoksen.

13§

Määritelmät

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös, kun teko kohdistuu yhteiseen omaisuuteen, johon tekijällä on osuus.

Mitä 1-6§:ssä on irtaimesta omaisuudesta säädetty, sovelletaan myös sähköön tai lämpöön, joka on saatettu taloudellisesti hyväksi käytettävään muotoon.

Tämän luvun 4-6§:n säännöksiä sovellettaessa pidetään tekijän hallussa olevina myös toisen tilillä olevia varoja, jos tekijällä on oikeus siirtää tai nostaa niitä.

14§

Jokamiehen oikeuksista

Tämän luvun säännökset eivät koske maassa olevien kuivien risujen, maahan pudonneiden käpyjen tai pähkinöiden taikka luonnonvaraisten marjojen, sienten, kukkien tai, jäkälää ja sammalta lukuun ottamatta, muiden sellaisten luonnontuotteiden keräämistä toisen maalta.

15§

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 3 eikä 6-12§:ssä tarkoitetuista rikoksista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee myös 1 ja 4§:ssä tarkoitettuja rikoksia, jos

1) rikosentekijä asuu yhteistaloudessa asianomistajan kanssa ja rikoksen kohteena on tässä yhteistaloudessa oleva omaisuus,

2) rikoksen kohteena on rikosentekijän puolison, sisaruksen tai suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa olevan sukulaisen omaisuus tai

3) rikosentekijä on kuolinpesän osakas ja rikoksen kohteena on pesän omaisuus.

29 luku

Rikoksista julkista taloutta vastaan

1§

Veropetos

Joka antamalla viranomaiselle verotusta varten väärän tiedon veron määräämiseen vaikuttavasta seikasta tai salaamalla verotusta varten annetussa ilmoituksessa sellaisen seikan taikka muulla petollisella toimella välttää tai yrittää välttää veroa, on tuomittava *veropetoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Veropetoksesta tuomitaan myös se, joka veroa välttääkseen viranomaisen kehotuksesta huolimatta jättää antamatta veroilmoituksen tai muun verotusta varten säädetyn tai vaaditun ilmoituksen ja siten aiheuttaa veron määräämättä jättämisen tai sen määräämisen liian alhaiseksi.

2§

Törkeä veropetos

Jos veropetoksessa

1) tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä tai

2) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti

ja veropetos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikosentekijä on tuomittava *törkeästä veropetoksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

3§

Lievä veropetos

Jos veropetos, huomioon ottaen tavoitellun taloudellisen hyödyn määrä tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikosentekijä on tuomittava *lievästä veropetoksesta* sakkoon.

Lievästä veropetoksesta voidaan jättää ilmoitus tekemättä, syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos veron korotus harkitaan riittäväksi seuraamukseksi.

4§

Verorikkomus

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä jättää muun syyn kuin maksukyvyttömyyden takia määrääjassa suorittamatta

- 1) ennakonpidätyksen tai lähdeveron,
- 2) kalenterikuukaudelta lasketun liikevaihtoveron tai vastaavan eräistä vakuutusmaksuista suoritettavan veron tai
- 3) työnantajan sosiaaliturvamaksun,

on tuomittava, jollei teko ole rangaistava veropetoksena, *verorikkomuksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Verorikkomuksena ei kuitenkaan pidetä vähäistä laiminlyöntiä, joka on viivyttelämästä korjattu.

Verorikkomuksesta voidaan jättää ilmoitus tekemättä, syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos veron korotus harkitaan riittäväksi seuraamukseksi.

5§

Avustuspetos

Joka

- 1) antaa avustuksesta päättävälle väärän tiedon, joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin, tai
- 2) jättää ilmoittamatta sellaisesta avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin olennaisesti vaikuttavasta olosuhteiden muutoksesta, josta myöntämispäätöksen yhteydessä tai muuten on erityisesti velvoitettu ilmoittamaan,

ja siten hankkii tai yrittää hankkia itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä, on tuomittava *avustuspetoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

6§

Törkeä avustuspetos

Jos avustuspetoksessa tavoitellaan huomattavaa hyötyä ja avustuspetos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtyjä on tuomittava *törkeästä avustuspetoksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

7§

Avustuksen väärinkäyttö

Joka avustuksen myöntämispäätöksen ehtojen tai määräysten vastaisesti käyttää avustusta olennaisesti vastoin sen käyttötarkoitusta, on tuomittava *avustuksen väärinkäytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

8§

Avustusrikkomus

Jos avustuspetos tai avustuksen väärinkäyttö, huomioon ottaen tavoitellun hyödyn määrä tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava *avustusrikkomuksesta* sakkoon.

Avustusrikkomuksesta voidaan jättää ilmoitus tekemättä, syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos avustuksen takaisinperinnän harkitaan riittävän.

9§

Määritelmät

Verolla tarkoitetaan tässä luvussa myös veron ennakkoa ja veroon rinnastettavaa julkista maksua.

Avustuksella tarkoitetaan tässä luvussa taloudellista tukea, joka myönnetään joko lakisääteisesti tai harkinnanvaraisesti muuhun kuin henkilökohtaiseen kulutukseen valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön taikka, sen mukaan kuin siitä lailla erikseen säädetään, muun yhteisön tai säätiön varoista. Taloudellisena tukena pidetään myös lainaa, korkotukea ja lainan vakuutta.

Avustuksella tarkoitetaan myös valtionosuutta tai -avustusta kunnalle tai kuntainliitolle. Avustuksen myöntämiseen rinnastetaan kunnan kantokykyluokan vahvistaminen.

30 luku

Elinkeinorikoksista

1§

Markkinointirikos

Joka tavaroiden, palveluksien, kiinteistöjen, arvopapereiden tai muiden hyödykkeiden ammattimaisessa markkinoinnissa antaa markkinoinnin kohderyhmän kannalta merkityksellisiä totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja, on tuomittava *markkinointirikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

2§

Kilpailumenettelyrikos

Joka elinkeinotoiminnassa käyttää omaa tai toisen elinkeinotoimintaa koskevaa totuudenvastaista tai harhaanjohtavaa ilmaisua ja siten aiheuttaa toiselle elinkeinonharjoittajalle vahinkoa, on tuomittava *kilpailumenettelyrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

3§

Kulutusluottorikos

Joka elinkeinotoiminnassa ottaa kuluttajalta tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa elävältä kulutusluottoon perustuvasta saatavasta kuluttajansuojalain 7 luvun 14§:ssä kielletyn vekseli- tai muun sitoumuksen taikka käyttää kulutusluoton perimiseksi trattaa, on tuomittava *kulutusluottorikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

4§

Yritysvakoilu

Joka oikeudettomasti hankkii tiedon toiselle kuuluvasta yrityssalaisuudesta

- 1) tunkeutumalla ulkopuolisilta suljettuun paikkaan taikka ulkopuolisilta suojattuun tietojärjestelmään,
- 2) hankkimalla haltuunsa tai jäljentämällä asiakirjan tai muun tallenteen taikka muulla siihen rinnastettavalla tavalla tai
- 3) käyttämällä teknistä erikoislaitetta

tarkoituksin oikeudettomasti ilmaista tällainen salaisuus tai oikeudettomasti käyttää sitä, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *yritysvakoilusta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

5§

Yrityssalaisuuden rikkominen

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tai toista vahingoittaakseen oikeudettomasti ilmaisee toiselle kuuluvan yrityssalaisuuden tai oikeudettomasti käyttää tällaista yrityssalaisuutta, jonka hän on saanut tietoonsa

- 1) ollessaan toisen palveluksessa,
- 2) toimiessaan yhteisön tai säätiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä, toimitusjohtajana, tilintarkastajana tai selvitysmiehenä taikka niihin rinnastettavassa tehtävässä tai
- 3) suorittaessaan tehtävää toisen puolesta tai muuten luottamuksellisessa liikesuhteessa,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *yrityssalaisuuden rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä pykälä ei koske tekoa, johon 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu henkilö on ryhtynyt palvelusaikansa päätyttyä.

6§

Yrityssalaisuuden väärinkäyttö

Joka oikeudettomasti

- 1) käyttää tässä laissa rangaistavaksi säädetyllä teolla tietoon saatua tai ilmaistua toiselle kuuluvaa yrityssalaisuutta elinkeinotoiminnassa taikka
 - 2) hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä ilmaisee tällaisen salaisuuden,
- on tuomittava *yrityssalaisuuden väärinkäytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

7§

Lahjominen elinkeinotoiminnassa

Joka

1) elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevalle,

2) elinkeinonharjoittajana toimivan yhteisön tai elinkeinotoimintaa harjoittavan säätiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle, tilintarkastajalle tai selvitysmiehelle taikka

3) elinkeinonharjoittajan puolesta tehtävää suorittavalle

lupaa, tarjoaa tai antaa lahjottavalle itselleen taikka toiselle osoitetun oikeudettoman edun (*lahjuksen*) tarkoituksin saattaa lahjottava toimensaan tai tehtävässään suosimaan lahjuksen antajaa tai jotakuta muuta taikka palkita lahjottava sellaisesta suosimisesta, on tuomittava *lahjomisesta elinkeinotoiminnassa* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

8§

Lahjuksen ottaminen elinkeinotoiminnassa

Joka

1) elinkeinonharjoittajan palveluksessa ollessaan,

2) elinkeinonharjoittajana toimivan yhteisön tai elinkeinotoimintaa harjoittavan säätiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä, toimitusjohtajana, tilintarkastajana tai selvitysmiehenä taikka

3) elinkeinonharjoittajan puolesta tehtävää suorittaessaan

itselleen tai toiselle vaatii, hyväksyy tai ottaa vastaan lahjuksen suosiakseen toimensaan tai tehtävässään lahjuksen antajaa tai jotakuta muuta taikka palkkiona sellaisesta suosimisesta, on tuomittava *lahjuksen ottamisesta elinkeinotoiminnassa* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

9§

Kirjanpitorikos

Jos kirjanpitovelvollinen, tämän edustaja tai se, jonka tehtäväksi kirjanpito on toimeksiannolla uskottu, tahallaan

1) laiminlyö kokonaan tai osaksi liiketapahtumien kirjaamisen tai tilinpäätöksen laatimisen,

2) merkitsee kirjanpitoon vääriä tai harhaanjohtavia tietoja tai

3) hävittää, kätkee tai vahingoittaa kirjanpitoaineistoa

ja siten olennaisesti vaikeuttaa oikean ja riittävän kuvan saamista kirjanpitovelvollisen toiminnan taloudellisesta tuloksesta tai taloudellisesta asemasta, hänet on tuomittava *kirjanpitorikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi vuodeksi.

10§

Tuottamuksellinen kirjanpitorikos

Jos kirjanpitovelvollinen, tämän edustaja tai se, jonka tehtäväksi kirjanpito on toimeksiannolla uskottu, törkeästi huolimattomuudesta

1) laiminlyö kokonaan tai osaksi liiketapahtumien kirjaamisen tai tilinpäätöksen laatimisen taikka

2) hävittää, hukkaa tai vahingoittaa kirjanpitoaineistoa

ja siten olennaisesti vaikeuttaa oikean ja riittävän kuvan saamista kirjanpitovelvollisen toiminnan taloudellisesta tuloksesta tai taloudellisesta asemasta, hänet on tuomittava *tuottamuksellisesta kirjanpitorikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

11§

Määritelmä

Yrityssalaisuudella tarkoitetaan tässä luvussa liike- tai ammattisalaisuutta taikka muuta vastaavaa elinkeinotoimintaa koskevaa tietoa, jonka elinkeinonharjoittaja pitää salassa ja jonka ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa joko hänelle tai toiselle elinkeinonharjoittajalle, joka on uskonut tiedon hänelle.

12§

Syyteoikeus

Virallisen syyttäjän on ennen markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista varattava kuluttaja-asiamiehelle tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa. Tuomioistuimen on markkinointirikosta ja kilpailumenettelyrikosta koskevaa asiaa käsitellessään varattava kuluttaja-asiamiehelle tilaisuus tulla kuulluksi.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 2 eikä 4-8§:ssä tarkoitetuista rikoksista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

31 luku

Ryöstöstä ja kiristyksestä

1§

Ryöstö

Joka

1) käyttämällä henkilöön kohdistuvaa väkivaltaa tai uhkaamalla välittömästi käyttää sellaista väkivaltaa toisen hallusta anastaa tai ottaa luvattomasti käyttöön toisen irtainta omaisuutta taikka

2) sellaista väkivaltaa tai uhkausta käyttämällä pakottaa toisen luopumaan taloudellisesta edusta, johon rikoksenteijällä tai sillä, jonka puolesta hän toimii, ei ole laillista oikeutta,

on tuomittava *ryöstöstä* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Ryöstöstä tai sen yrityksestä tuomitaan myös se, joka 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua anastamisesta tai käyttöön ottamisesta verekseltään tavattuna käyttämällä siinä tarkoitettua väkivaltaa tai uhkausta täyttää tai yrittää täyttää rikoksen taikka pitää tai yrittää pitää siten ottamansa omaisuuden.

Ellei tässä pykälässä tarkoitettu teko, huomioon ottaen väkivallan tai uhkauksen vähäisyys tai muut tekoon liittyvät seikat, ole kokonaisuutena arvostellen vakava, ei rikoksentekijää tuomita ryöstöstä, vaan niistä muista rikoksista, jotka teko käsittää.

2§

Törkeä ryöstö

Jos ryöstössä

- 1) aiheutetaan tahallisesti toiselle vaikea ruumiinvamma, vakava sairaus tai hengenvaarallinen tila,
- 2) rikos tehdään erityisen raa'alla tai julmalla tavalla,
- 3) käytetään ampuma- tai teräasetta taikka muuta niihin rinnastettavaa hengenvaarallista välinettä tai
- 4) rikos kohdistetaan henkilöön, joka ammattiinsa tai toimeensa kuuluvan työn tai tehtävän vuoksi ei voi itseään tai omaisuuttaan puolustaa,

ja ryöstö on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä ryöstöstä* vankeuteen vähintään kahdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

3§

Kiristys

Joka muulla kuin 1§:ssä tarkoitettulla uhkauksella pakottaa toisen luopumaan taloudellisesta edusta, johon rikoksentekijällä tai sillä, jonka puolesta hän toimii, ei ole laillista oikeutta, on tuomittava *kiristyksestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

4§

Törkeä kiristys

Jos kiristyksessä

- 1) uhataan vakavanlaatuisella rikoksella, joka vaarantaisi toisen hengen tai terveyden tai aiheuttaisi huomattavaa vahinkoa toisen omaisuudelle,
- 2) rikoksentekijä käyttää häikäilemättömästi hyväksi toisen erityistä heikkoutta tai muuta turvatonta tilaa,
- 3) taloudellinen etu, josta toinen pakotetaan luopumaan, on erittäin arvokas tai
- 4) aiheutetaan rikoksen uhrille tämän olot huomioon ottaen erityisen tuntuva taloudellista vahinkoa

ja kiristys on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä kiristyksestä* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

32 luku

Kätkemisrikoksista

1§

Kätkemisrikos

Joka kätkee, hankkii, ottaa huostaansa tai välittää toiselta varkaus-, kavallus-, ryöstö-, kiristys-, petos-, kiskonta- tai maksuvälinepetosrikoksella saatua omaisuutta taikka muulla tavoin ryhtyy sellaiseen omaisuuteen, vaikka tietää, että omaisuus on tällä tavalla saatu, on tuomittava *kätkemisrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi kuudeksi kuukaudeksi.

2§

Törkeä kätkemisrikos

Jos kätkemisrikoksen kohteena on erittäin arvokas omaisuus ja kätkemisrikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä kätkemisrikoksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

3§

Ammattimainen kätkemisrikos

Jos edellä tässä luvussa tarkoitettu ryhtyminen rikoksella saatuun omaisuuteen on laajamittaista ja ammattimaista, rikoksentekijä on tuomittava *ammattimaisesta kätkemisrikoksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.

4§

Tuottamuksellinen kätkemisrikos

Joka hankkii, ottaa huostaansa tai välittää toiselta 1§:ssä tarkoitettulla rikoksella saatua omaisuutta taikka muulla tavoin ryhtyy sellaiseen omaisuuteen, vaikka hänellä on syytä epäillä, että omaisuus on tällä tavalla saatu, on tuomittava *tuottamuksellisesta kätkemisrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

5§

Kätkemisrikkomus

Jos kätkemisrikos tai tuottamuksellinen kätkemisrikos, huomioon ottaen omaisuuden arvo tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava *kätkemisrikkomuksesta* sakkoon.

6§

Rajoitussäännös

Tämän luvun 1-5§:ssä tarkoitettusta rikoksesta ei tuomita henkilöä, joka on osallinen siihen rikokseen, jolla omaisuus on toiselta saatu.

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta rikoksentekijän kanssa yhteistaloudessa asuvaan henkilöön, joka ainoastaan käyttää tai kuluttaa rikoksentekijän yhteistalouden tavanomaisiin tarpeisiin hankkimaa omaisuutta.

7§

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä kätkemisrikkomuksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

33 luku

Väärennysrikoksista

1§

Väärennys

Joka valmistaa väärän asiakirjan tai muun todistuskappaleen tai väärentää sellaisen käytettäväksi harhauttavana todisteena taikka käyttää väärää tai väärennettyä todistuskappaletta tällaisena todisteena, on tuomittava *väärennyksestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

2§

Törkeä väärennys

Jos väärennyksessä

- 1) rikoksen kohteena oleva todistuskappale on yleiseltä kannalta tärkeä viranomaisen säilyttämä arkistoasiakirja tai viranomaisen pitämä yleinen rekisteri taikka jos todistuskappale on todistusarvoltaan muuten erityisen merkityksellinen tai
- 2) rikoksentekijä käyttää väärennysrikosten tekemistä varten hankittua teknistä laitteistoa taikka muuten toimii erityisen suunnitelmallisesti

ja väärennys on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä väärennyksestä* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

3§

Lievä väärennys

Jos väärennys, huomioon ottaen todistuskappaleen laatu tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava *lievästä väärennyksestä* sakkoon.

4§

Väärennysaineiston hallussapito

Joka ilman hyväksyttävää syytä pitää hallussaan väärää tai väärennettyä todistuskappaletta taikka sellaista välinettä tai tarviketta, jota voidaan perustellusti epäillä pääasiallisesti käytettävän väärennysrikosten tekemiseen, on tuomittava *väärennysaineiston hallussapidosta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

5§

Maastomerkin väärennys

Joka vaikeuttaakseen oikeudellisesti merkityksellisten maasto-olosuhteiden todistamista asettaa väärin taikka luvottomasti hävittää, muuttaa tai siirtää rajaa, linjaa tai veden korkeutta osoittavan taikka muun niihin verrattavan maastomerkin, on tuomittava *maastomerkin väärennyksestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

6§

Määritelmät

Todistuskappaleena pidetään tässä laissa asiakirjaa ja sen näköisjäljennöstä, merkkiä, leimaa, rekisterikilpeä, ääni- ja kuvatallennetta, piirturin, laskimen tai muun vastaavan teknisen laitteen tuottamaa tallennetta sekä automaattiseen tietojenkäsittelyyn soveltuvaa tallennetta, jos sitä käytetään tai voidaan käyttää oikeudellisesti merkityksellisenä todisteena oikeuksista, velvoitteista tai tosiasioista.

Todistuskappale on väärä, jos se todisteena käytettäessä on omiaan antamaan erehdyttävän kuvan alkuperästään tai antajansa henkilöllisyydestä.

Todistuskappale on väärennetty, jos sen sisältöä on oikeudettomasti muutettu jonkin todistelun kannalta merkityksellisen tiedon osalta.

7§

Menettämisseuraamus

Väärä ja väärennetty todistuskappale, väärällä leimalla tai merkillä varustettu esine sekä 4§:ssä mainittu väline tai tarvike on tuomittava valtiolle menetetyksi.

Menettämisseuraamus voidaan kuitenkin jättää tuomitsematta, jollei ole syytä varoa todistuskappaleen, esineen, välineen tai tarvikkeen joutuvan rikolliseen käyttöön. Menettämisseuraamuksen tuomitsemisen asemesta tuomioistuimien voi määrätä, että todistuskappaleeseen, esineeseen, välineeseen tai tarvikkeeseen on tehtävä rikollisen käytön estämiseksi tarpeelliset muutokset.

Menettämisseuraamus voidaan myös jättää tuomitsematta tai rajoittaa koskemaan vain osaa omaisuudesta, jos seuraamus muuten olisi olosuhteet huomioon ottaen kohtuuton.

35 luku

Vahingonteosta

1§

Vahingonteko

Joka oikeudettomasti hävittää tai vahingoittaa toisen omaisuutta, on tuomittava *vahingonteosta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Vahingonteosta tuomitaan myös se, joka toista vahingoittaakseen oikeudettomasti hävittää, turmelee, kätkee tai salaa tietovälineelle tallennetun tiedon tai muun tallennuksen.

2§

Törkeä vahingonteko

Jos vahingonteolla aiheutetaan

- 1) erittäin suurta taloudellista vahinkoa,
- 2) rikoksen uhrille tämän olot huomioon ottaen erityisen tuntuva vahinko taikka
- 3) historiallisesti tai sivistyksellisesti erityisen arvokkaalle omaisuudelle huomattavaa vahinkoa

ja vahingonteko on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä vahingonteosta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

3§

Lievä vahingonteko

Jos vahingonteko, huomioon ottaen vahingon vähäisyys tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava *lievästä vahingonteosta* sakkoon.

4§

Yhteinen omaisuus

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös, kun teko kohdistuu yhteiseen omaisuuteen, johon tekijällä on osuus.

5§

Rajoitussäännös

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta, milloin teosta on muualla laissa säädetty yhtä ankara tai ankarampi rangaistus.

6§

Syyteoikeus

Jos 1 tai 3§:ssä tarkoitetun rikoksen kohteena on ollut ainoastaan yksityinen omaisuus, virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

7§

Toimenpiteistä luopuminen

Vahingonteosta ja lievästä vahingonteosta voidaan jättää ilmoitus tekemättä, syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos rikoksen tekijä on korvannut vahingon ja vahingonkorvaus harkitaan riittäväksi seuraamukseksi.

36 luku

Petoksesta ja muusta epärehellisyydestä

1§

Petos

Joka, hankkiakseen itselleen tai toiselle oikeudetonta taloudellista hyötyä taikka toista vahingoittaakseen, erehdyttämällä tai erehdystä hyväksi käyttämällä saa toisen tekemään tai

jättämään tekemättä jotakin ja siten aiheuttaa taloudellista vahinkoa erehtyneelle tai sille, jonka eduista tällä on ollut mahdollisuus määrätä, on tuomittava *petoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Petoksesta tuomitaan myös se, joka 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa tietojenkäsittelylaitteeseen vääriä tietoja syöttämällä tai koneelliseen tietojenkäsittelyyn muuten puuttumalla vääristää tietojenkäsittelyn lopputuloksen ja siten aiheuttaa toiselle taloudellista vahinkoa.

Yritys on rangaistava.

2§

Törkeä petos

Jos petoksessa

- 1) tavoitellaan huomattavaa hyötyä,
- 2) aiheutetaan huomattavaa tai erityisen tuntuva vahinkoa,
- 3) rikos tehdään käyttämällä hyväksi vastuulliseen asemaan perustuvaa erityistä luottamusta tai
- 4) rikos tehdään käyttämällä hyväksi toisen erityistä heikkoutta tai muuta turvatonta tilaa

ja petos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteijä on tuomittava *törkeästä petoksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

3§

Lievä petos

Jos petos, huomioon ottaen tavoitellun hyödyn tai aiheutetun vahingon määrä taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksenteijä on tuomittava *lievästä petoksesta* sakkoon.

4§

Vakuutuspetos

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle oikeudettoman vakuutuskorvauksen syyttää tuleen palovakuutetun omaisuuden, on tuomittava, jollei hän lisäksi vakuutuskorvauksen saamiseksi syyllisty samaa omaisuutta koskevaan petosrikokseen tai sellaisen rikoksen yritykseen, *vakuutuspetoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

5§

Luottamusaseman väärinkäyttö

Jos se, jonka tehtävänä on hoitaa toisen taloudellisia tai oikeudellisia asioita, väärinkäyttää luottamusasemaansa

- 1) ryhtymällä sellaiseen toimeen, johon hänellä ei ole oikeutta, tai
- 2) jättämällä tehtävänsä kokonaan tai osaksi suorittamatta

ja siten aiheuttaa vahinkoa sille, jonka asioita hänen tulee hoitaa, hänet on tuomittava *luottamusaseman väärinkäytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

6§

Kiskonta

Joka käyttämällä hyväksi toisen taloudellista tai muuta ahdinkoa, riippuvaista asemaa, ymmärtämättömyyttä tai ajattelemattomuutta jonkin sopimuksen tai muun oikeustoimen yhteydessä hankkii tai edustaa itselleen tai toiselle taloudellista etua, joka on selvästi epäsuhteessa vastikkeeseen, on tuomittava *kiskonnasta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Kiskonnasta tuomitaan myös se, joka luotonannossa ottaa tai edustaa itselleen tai toiselle korkoa tai muuta taloudellista etua, joka huomattavasti ylittää julkisen valvonnan alaisten rahalaitosten vastaavassa luotonannossa ottaman tavanomaisen koron.

7§

Törkeä kiskonta

Jos kiskonnassa

- 1) tavoitellaan huomattavaa hyötyä,
- 2) aiheutetaan huomattavaa tai erityisen tuntuva vahinkoa,
- 3) rikoksenteijä käyttää häikäilemättömästi hyväksi toisen erityistä heikkoutta tai muuta turvatonta tilaa tai
- 4) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti

ja kiskonta on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteijä on tuomittava *törkeästä kiskonnasta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

8§

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä lievästä petoksesta eikä luottamusaseman väärinkäytöstä, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi.

Syyteilmoitus ei ole kuitenkaan tarpeen luottamusaseman väärinkäytöstä, jos erittäin tärkeä yleinen etu vaatii syytteen nostamisen tai jos asioiden hoitaminen perustuu lain tai viranomaisen määräykseen taikka jos rikoksen on tehnyt asianajaja tai muu henkilö, joka on tehtävässään julkisen valvonnan alainen tai siihen rinnastettavassa asemassa.

37 luku

Maksuvälinerikoksista

1§

Rahanväärennys

Joka valmistaa väärää rahaa tai väärentää rahaa saattaakseen sen käypänä liikkeeseen taikka tässä tarkoituksessa tuo maahan, hankkii, vastaanottaa tai toiselle luovuttaa vääräksi tai väärennetyksi tietämäänsä rahaa, on tuomittava *rahanväärennyksestä* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

2§

Törkeä rahanväärennys

Jos rahanväärennyksessä

- 1) väärän tai väärennetyn rahan määrä tai arvomäärä on huomattava tai
- 2) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti

ja rahanväärennys on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteijä on tuomittava *törkeästä rahanväärennyksestä* vankeuteen vähintään kahdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

3§

Lievä rahanväärennys

Jos rahanväärennys, huomioon ottaen väärän tai väärennetyn rahan määrä ja arvomäärä, tavoitellun hyödyn tai aiheutetun vahingon määrä taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksenteijä on tuomittava *lievästä rahanväärennyksestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

4§

Rahanväärennyksen valmistelu

Joka rahanväärennyksirikoksen tekemistä varten valmistaa, tuo maahan, hankkii tai vastaanottaa tällaisen rikoksen tekemiseen soveltuvan välineen tai tarvikkeen, on tuomittava *rahanväärennyksen valmistelusta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

5§

Väärän rahan käyttö

Joka, vastaanotettuaan väärää tai väärennettyä rahaa käypänä, luovuttaa sen toiselle saattaakseen sen uudelleen sellaisena liikkeeseen, vaikka hän tietää rahan vääräksi tai väärennetyksi, on tuomittava *väärän rahan käytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

6§

Väärän rahan hallussapito

Joka ilman hyväksyttävää syytä pitää hallussaan väärää tai väärennettyä rahaa, on tuomittava *väärän rahan hallussapidosta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

7§

Rahajäljitelmän levitys

Joka yleisölle levittämistä varten valmistaa tai hankkii taikka yleisölle levittää käypää rahaa erehdyttävästi muistuttavan lomakkeen, merkin, kuvan tai muun esineen, on tuomittava *rahajäljitelmän levityksestä* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

8§

Maksuvälinepetos

Joka, hankkiakseen itselleen tai toiselle oikeudetonta taloudellista hyötyä,

1) käyttää pankki-, maksu- tai luottokorttia, shekkiä tai muuta näihin rinnastettavaa maksuvälinettä ilman maksuvälineen laillisen haltijan lupaa, lupaan perustuvan oikeutensa ylittäen tai muuten ilman laillista oikeutta tai

2) luovuttaa sellaisen maksuvälineen tai maksuvälinelomakkeen toiselle saattaakseen sen ilman laillista oikeutta käytettäväksi,

on tuomittava *maksuvälinepetoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Maksuvälinepetoksesta tuomitaan myös se, joka tilin katteen tai sovitun enimmäisluottorajan ylittäen väärinkäyttää 1 momentissa tarkoitettua maksuvälinettä ja siten aiheuttaa toiselle taloudellista vahinkoa, jollei hänellä maksuvälinettä käyttäessään ollut aikomus viipymättä korvata vahinko.

9§

Törkeä maksuvälinepetos

Jos maksuvälinepetoksessa

1) aiheutetaan huomattavaa tai erityisen tuntuva vahinkoa tai

2) rikoksentehtäjä on rikoksen tekemistä varten tehnyt tai teettänyt maksuvälinelomakkeita, joista rikoksessa käytetty maksuväline on valmistettu, taikka rikos muuten tehdään erityisen suunnitelmallisesti

ja maksuvälinepetos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtäjä on tuomittava *törkeästä maksuvälinepetoksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

10§

Lievä maksuvälinepetos

Jos maksuvälinepetos, huomioon ottaen tavoitellun hyödyn tai aiheutetun vahingon määrä taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentehtäjä on tuomittava *lievästä maksuvälinepetoksesta* sakkoon.

11§

Maksuvälinepetoksen valmistelu

Joka maksuvälinepetosrikoksen tekemistä varten valmistaa tai tuo maahan maksuvälinelomakkeen, johon on luvatta painettu maksavan laitoksen nimi tai muu tunnus, taikka mainitussa tarkoituksessa valmistaa, tuo maahan, hankkii tai vastaanottaa tällaisten lomakkeiden valmistamiseen soveltuvan välineen tai tarvikkeen, on tuomittava *maksuvälinepetoksen valmistelusta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

12§

Määritelmät

Rahalla tarkoitetaan tässä luvussa seteleitä ja metallirahoja, jotka Suomessa tai muussa maassa ovat virallisesti käypiä maksuvälineitä.

Mitä tässä luvussa on maksuvälineestä säädetty, sovelletaan myös julkisen valvonnan alaisen rahalaitoksen talletuksesta antamaan vastakirjaan ja muuhun saamistodisteeseen.

Maksuvälinelomakkeella tarkoitetaan tässä luvussa maksuvälineeksi täydennettävää painettua lomaketta tai korttia, josta ilmenee maksavan raha- tai rahoituslaitoksen nimi tai muu tunnus ja jota ei pidetä yleisön vapaasti saatavissa.

13§

Menettämisseuraamus

Väärä ja väärennetty raha, 4 ja 11§:ssä tarkoitetut välineet ja tarvikkeet, 7§:ssä tarkoitettu rahajäljitelmä sekä 11§:ssä tarkoitettu maksuvälinelomake ja sellaisesta lomakkeesta tehty maksuväline on tuomittava valtiolle menetetyksi.

38 luku

Salaisuuden rikkomisesta

9§

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä edellä tässä luvussa mainituista rikoksista, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

39 luku

Velallisen rikoksista

1§

Velallisen epärehellisyys

Velallinen, joka tietäen jo olemassaolevien tai odotettavien taloudellisten vaikeuksiensa perusteella tekonsa voivan vahingoittaa velkojiensa taloudellisia etuja

- 1) hävittää omaisuuttaan,
- 2) ilman hyväksyttävää syytä lahjoittaa tai muuten luovuttaa sitä,
- 3) siirtää omaisuuttaan ulkomaille saattaakseen sen velkojiensa ulottumattomiin tai
- 4) lisää perusteettomasti velvoitteitaan

ja siten aiheuttaa maksukyvyttömäksi tulemisensa tai oleellisesti pahentaa maksukyvyttömyyttään, on tuomittava *velallisen epärehellisyydestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

2§

Velallisen petos

Velallinen, joka hankkiakseen itselleen tai toiselle oikeudetonta taloudellista hyötyä konkurssi-, akordi- tai ulosottomenettelyssä

- 1) salaa omaisuuttaan,
- 2) ilmoittaa kokonaan tai osittain perusteettoman taikka valeoikeustoimeen perustuvan velvoitteen tai
- 3) antaa muun väärän tai harhaanjohtavan tiedon velkojien kannalta merkityksellisestä seikasta,

on tuomittava *velallisen petoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Jos velallinen oikaisee erehdyttävän tiedon tai muuten ehkäisee tekonsa vaikutuksen menettelyyn, ennen kuin hän vahvistaa pesäluettelon oikeaksi tai erehdyttävä tieto muuten vaikuttaa menettelyyn, ei tekoa pidetä velallisen petoksena.

3§

Törkeä velallisen petos

Jos velallisen petoksessa

- 1) tavoitellaan huomattavaa hyötyä tai
- 2) velallinen vahvistaa väärän tai harhaanjohtavan tiedon tuomioistuimessa oikeaksi

ja velallisen petos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteijä on tuomittava *törkeästä velallisen petoksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

4§

Velallisen vilpillisyys

Jos velallinen tekee 2§:ssä tarkoitetun teon ilman hyötymistarkoitusta joko tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta, hänet on tuomittava *velallisen vilpillisyydestä* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

5§

Velallisrikkomus

Jos velallisen petos tai velallisen vilpillisyys, huomioon ottaen velallisen antaman väärän tai harhaanjohtavan tiedon vähäinen merkitys velkojien kannalta taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksenteijä on tuomittava *velallisrikkomuksesta* sakkoon.

6§

Velkojansuosinta

Jos velallinen, joka tietää itsensä kyvyttömäksi täyttämään velvoitteensa, suosiakseen tiettyä velkojaa muiden velkojien kustannuksella

- 1) maksaa enneaikaisesti velan olosuhteissa, joissa maksu ei ole tavanomainen,
- 2) antaa velkojan saatavasta vakuuden, josta ei ollut sovittu tai jota velallinen ei ollut luvannut velkasuhteen syntyessä,
- 3) käyttää velvoitteen täyttämiseen epätavallista maksuvälinettä olosuhteissa, jotka huomioon ottaen maksua ei voida pitää tavanomaisena, tai
- 4) ryhtyy muuhun sellaiseen velkojan asemaa parantavaan järjestelyyn,

hän on tuomittava *velkojansuosinnasta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

7§

Velallisen rikoksen tekijä

Joka velallisen puolesta on tehnyt 1-6§:ssä tarkoitetun rikoksen, tuomitaan niin kuin velallinen.

8§

Määritelmä

Mitä tässä luvussa on säädetty ulosottomenettelystä, koskee soveltuvin osin myös ulosottoviranomaisen menettelyä, johon ryhdytään ulosoton turvaamiseksi.

9§

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä velallisen epärehellisyydestä, velallisrikkomuksesta eikä velkojansuosinnasta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi.

Velallisen epärehellisyyden ja velkojansuosinnan asianomistajia ovat velallisen teon aikaiset tunnetut velkojat. Velallisen petoksen, törkeän velallisen petoksen, velallisen vilpillisyyden ja velallisrikkomuksen asianomistajia ovat kysymyksessä olevaan selvitys- tai täytäntöönpanomenettelyyn osallistuvat velkojat.

Jos velallisen konkurssipesällä on konkurssisäännön perusteella määrätty hallinto, se käyttää asianomistajien puhevaltaa velallisen rikosta koskevassa jutussa. Yksittäisellä velkojalla on kuitenkin oikeus itsenäisesti käyttää puhevaltaa omasta puolestaan.

46 luku

Säännöstelyrikoksista ja salakuljetuksesta

1§

Säännöstelyrikos

Joka rikkoo tai yrittää rikkoa

- 1) sotatilasta annetussa laissa (303/30),

- 2) eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä annetussa laissa (659/67),
 - 3) väestön toimeentulon ja maan talouselämän turvaamisesta poikkeuksellisissa oloissa annetussa laissa (407/70),
 - 4) maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta annetussa laissa (157/74),
 - 5) valuuttalaissa (954/85),
 - 6) eräistä Etelä-Afrikkaan kohdistuvista toimenpiteistä annetussa laissa (1104/85) tai
 - 7) hintasulusta annetussa laissa (717/88)
- säädettyä tai viranomaisen näiden lakien nojalla antamaa säännöstelymääräystä, on tuomittava *säännöstelyrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

2§

Törkeä säännöstelyrikos

Jos säännöstelyrikoksessa

- 1) tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä,
- 2) rikos on omiaan jollakin alueella tai koko maassa aiheuttamaan huomattavaa vaaraa väestön toimeentulolle, yhteiskunnan taloudelliselle toiminnalle tai maan taloudelliselle puolustusvalmiudelle tai
- 3) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti

ja säännöstelyrikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä säännöstelyrikoksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

3§

Lievä säännöstelyrikos

Jos säännöstelyrikos, huomioon ottaen tavoitellun hyödyn määrä tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava *lievästä säännöstelyrikoksesta* sakkoon.

4§

Salakuljetus

Joka ilman asianmukaista lupaa taikka muuten tuontia tai vientiä koskevien säännösten tai määräysten vastaisesti tuo tai yrittää tuoda maahan taikka vie tai yrittää viedä maasta tavaraa, jonka tuonti tai vienti on kielletty tai edellyttää viranomaisen lupaa tai tarkastusta, on tuomittava *salakuljetuksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Salakuljetuksena ei kuitenkaan pidetä 1-3§:ssä tarkoitettua tuontia tai vientiä koskevan säännöksen tai määräyksen rikkomista.

5§

Lievä salakuljetus

Jos salakuljetus, huomioon ottaen tavaran arvo tai määrä tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksenteijä on tuomittava *lievästä salakuljetuksesta* sakkoon.

6§

Laiton tuontitavaraan ryhtyminen

Joka kätkee, hankkii, ottaa huostaansa tai välittää sellaista omaisuutta, johon nähden sitä maahan tuotaessa on tehty 1-5§:ssä tai 29 luvun 1-3§:ssä tarkoitettu rikos, taikka muulla tavoin ryhtyy sellaiseen omaisuuteen, vaikka hän tietää, että omaisuus on tällä tavalla maahan tuotu, on tuomittava *laittomasta tuontitavaraan ryhtymisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

7§

Rajoitussäännös

Tämän luvun 1-5§:ssä tarkoitettuna rikoksena ei pidetä vähäistä ilmoittamis- tai tiedonantovelvollisuuden laiminlyöntiä eikä muuta vähäistä menettelytapamääräyksen rikkomista.

Laittomasta tuontitavaraan ryhtymisestä ei tuomita henkilöä, joka on osallinen tavaraa maahan tuotaessa tehtyyn rikokseen.

Tämän luvun 6§:ää ei sovelleta rikosenteijän kanssa yhteistaloudessa asuvaan henkilöön, joka ainoastaan käyttää tai kuluttaa rikosenteijän yhteistalouden tavanomaisiin tarpeisiin hankkimaa omaisuutta.

8§

Omaisuu den menettäminen

Omaisuus, joka on ollut 1-5§:ssä tarkoitetun rikoksen kohteena (*rikosesine*), on tuomittava valtiolle menetetyksi siltä osin kuin menettämisseuraamus on tarpeen

- 1) säännöstelyn tarkoituksen turvaamiseksi,
- 2) omaisuuteen kohdistuvien uusien vastaavankaltaisten rikosten ehkäisemiseksi tai
- 3) omaisuuden terveydelle tai ympäristölle vaarallisten ominaisuuksien vuoksi.

Astia, päällyys tai muu väline, jota on käytetty menetetyksi tuomittavan rikosesineen säilyttämiseen, voidaan myös tuomita menetetyksi, jos rikosesineen menettämisseuraamusta ei muuten ole hankaluuksitta mahdollista panna täytäntöön.

Kuljetusväline, jota on käytetty 1-6§:ssä tarkoitetun rikoksen tai 6§:ssä tarkoitetun veropetoksen tekemiseen ja johon on tehty rikosesineen kätkemistä helpottavia tai muulla tavoin rikoksen tekemistä edistäviä rakennemuutoksia, voidaan tuomita valtiolle menetetyksi. Muukin kuljetusväline voidaan tuomita menetetyksi, jos sitä on pääasiallisesti käytetty sellaisen rikoksen tekemiseen.

9§

Omaisuu den menettämisen rajoitukset

Menetetyksi ei tuomita rikosesinettä, säilytysvälinettä tai kuljetusvälinettä, joka kokonaan tai osaksi kuuluu muulle kuin rikoksen tekijälle, rikokseen osalliselle tai sille, jonka puolesta tai suostumuksin rikos on tehty. Omaisuus voidaan kuitenkin tuomita menetetyksi siltä, jolle omaisuus on rikoksen tekemisen jälkeen siirretty, jos hän omaisuuden vastaanottaessaan on tiennyt rikoksesta.

10§

Arvon menettäminen

Jos 8§:n mukaan menetettävää omaisuutta ei voida tuomita menetetyksi 9§:ssä säädetyn rajoituksen vuoksi tai sen johdosta, että omaisuus on menettämisseuraamuksen välttämiseksi kätkeyty tai hävitetty, rikoksen tekijä ja siihen osallinen voidaan tuomita omaisuuden asemesta menettämään sen arvo joko kokonaan tai osaksi. Arvon menettämiseen voidaan samoin tuomita se, jonka puolesta tai suostumuksin rikos on tehty, ja se, joka vastaanottettuaan omaisuuden tietoisena rikoksen tapahtumisesta on luovuttanut sen edelleen taikka menettämisseuraamuksen välttämiseksi kätkenyt tai hävittänyt sen.

Arvon menettämisestä määrättäessä on kunkin vastaajan osalta otettava huomioon rikoksesta ilmenevä syyllisyys, vastaajan taloudellinen asema ja muut olosuhteet.

Jos kaksi tai useampi tuomitaan samaa omaisuutta koskevaan arvon menettämiseen tässä luvussa tarkoitetun rikoksen johdosta, he vastaavat siitä yhteisvastuullisesti. Se, jota ei ole tuomittu menettämään koko arvoa, vastaa kuitenkin vain tuomitusta määrästä.

11§

Menettämisseuraamuksen kohtuullistaminen

Jos menettämisseuraamus olisi rikoksen laatu ja muut olosuhteet huomioon ottaen kohtuuton, seuraamusta ei tuomita tai se määrätään koskemaan omaisuuden arvoa taikka vain osaa omaisuudesta tai sen arvosta.

12§

Menettelysäännös

Se, jonka puolesta tai suostumuksin 1-6§:ssä tarkoitettu rikos on tehty, samoin kuin se, joka on tiennyt sellaisesta rikoksesta ja jolle omaisuus on rikoksen tekemisen jälkeen siirretty, voidaan tuomita tässä luvussa tarkoitettuun menettämisseuraamukseen, vaikka syytettä ei ole häntä tai rikosentekijää vastaan nostettu tai rikosentekijää tuomittu rangaistukseen.

13§

Viittaussäännös

Jollei 8-12§:stä muuta johdu, sovelletaan 2 luvun 16§:n säännöksiä. Menetetyksi tuomitun rikosesineen suhteen on myös noudatettava 2 luvun 16§:n 4 momenttia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991.

Hallituksen esitys 66/88

Lakivaliok. miet. 6/90

Suuren valiok. miet. 56/90

Helsingissä 24 päivänä elokuuta 1990

Tasavallan Presidentti
Mauno Koivisto

Oikeusministeri
Tarja Halonen